

Saugos politika įmonėje ar įstaigoje

Kaip žinome, rizika lydi kiekvieną veiklos sritį ir gali padaryti tam tikros žalos. Tai gali būti finansiniai nuostoliai, gali nukentėti darbuotojai, smukti įmonės arba įstaigos reputacija, pablogėti įvaizdis. Rizika – tai potenciali galimybė, kad tam tikrą grėsmę keliantis įvykis, veiksmas, reiškinys pridarys žalos, kuriai sąlygas sudaro silpnosios sistemos vietos. Riziką ir grėsmę sukeliančius veiksmus gali padaryti žmonės (atsitiktinai arba tyčia) arba šie veiksmai atsiranda natūraliai, dažniausiai – dėl gamtos reiškinių.

Iš tikrųjų grėsmės yra ir bus. Jos gali būti realios, arba tikimybė, kad tai įvyks, gali būti labai maža. Bet kuriuo atveju jos turės įtakos mūsų veiklai ir nepriklausys nuo mūsų buvimo vietos, t. y. aplinkos.

Pasaulyje nė vienu atveju neįmanomas nulinis rizikos lygis. Jokios saugumo priemonės, netgi valstybinio lygio, negali garantuoti visiško saugumo. Vienas senovės graikų poetas dar 513–442 m. pr. Kr. ištarė žodžius, kurie gali būti pritaikyti ir šiandien: „Aklos yra mintys tvarkyti ateitį. Nepriklausomai nuo nieko, daugybė įvykių gali įvykti“. Dažnai į tai numojama ranka, saugos problemų sprendimą atidedama vėlesniam laikui. Užsienio šalių tyrimų duomenimis, 25 proc. bankrotų priežastis yra darbuotojų nesąžiningumas, o nuostoliai, patiriami dėl nusikaltimų, sudaro 3–4,5 proc. nuo apyvartos. Saugos specialistų vertinimu, nuostolis verslui dėl nusikaltimų didesnis už visus praradimus, sukeltus gaisrų ir technologinio proceso sutrikimų.

Daugelio kompanijų ir įstaigų veikla šiuolaikinėmis sąlygomis verčia atsisakyti kai kurių mąstymo stereotipų, susijusių su saugumu. Įsirenginama apsaugos signalizacijos, vaizdo stebėjimo sistemos, nežinant, nuo ko jos turėtų apsaugoti (kaip žinoma, vaizdo stebėjimo sistemos neapsaugo, o tik informuoja). Vis svarbesnė tampa personalo kontrolė, vagysčių ar apgavysčių

prevencija, pastatų, biurų, svarbios informacijos bei dokumentų apsauga. Turtui gali grėsti įvairūs pavojai. Jų nepavyks išvengti sumontavus vaizdo stebėjimo sistemas prie įėjimo į kavinę ar kieme, kuris menkai apšviestas, o apsaugos signalizacija yra tik vietinė. Deja, nusikaltėliai tobulėja, turi savų žmonių įmonėse, todėl pirmiausia turime įvertinti riziką ir visas galimas grėsmes. Žurnalo „Risk Management Journal“ atlikti tyrimai parodė, kad 85 proc. apklaustųjų svarbiausiu dalyku laiko rizikos, grėsmės, pavojų nustatymą ir jų įvertinimą. Manau, tik turėdami supratimą apie galimą riziką, jos pobūdį ir vietas, į kurias ji nukreipta, pažeidžiamumą, jo poveikį įmonei, galimybę sukelti incidentą, kuris sutrikdytų technologinius ar kitus procesams, pridarytų žalos įmonei ar įstaigos turtui, darbuotojams, galime priimti reikiamus sprendimus.

Pavojingiausias įvykius galima numatyti. Aišku, sudėtinga nuspėti, kada jų laukti ir ar apskritai tai įvyks. Kai kurių grėsmių neįmanoma ne tik apibrėžti, bet ir nujaušti, o grėsmės, kurios suvokiamos kaip dominuojančios, gali būti ir ne-realios. Sunku atskirti pakankamai rimtas grėsmes nuo grėsmių, kylančių dėl augančio nusikalstamumo ar išorinių ir vidinių rizikos šaltinių.

Apsaugos specialistas turėtų padėti įmonei ar įstaigos vadovams numatyti saugos politiką ir



Vytautas Šaikus

UAB „Fizinės apsaugos centras“
direktorius

ją įgyvendinti. Šiuo metu daugelio įmonių vadovai perka saugos paslaugas net gerai nežinodami, ką ir nuo ko nori saugoti, kaip kas nors galėtų pakenkti įmonei, kada tai galėtų įvykti.

Norint, kad tai paaiškėtų, reikia pereiti šiuos etapus:

- 1) numatyti saugos politiką;
- 2) atlikti saugos auditą ir nustatyti riziką;
- 3) išanalizuoti ir įvertinti riziką;
- 4) suprojektuoti fizinės apsaugos sistemą;
- 5) įdiegti sukurtą sistemą, kontroliuoti jos veikimą ir nuolat atnaujinti.

Šis procesas turi būti nuolatinis ir kompleksiškas apimti visą įmonę, o ne atskiras jos dalis. Departamentų, gamybos sektorių vadovai turi kartu išsiaiškinti, kurios grėsmės, pavojai, įvykiai padarytų daugiausia nuostolių. Visų atsakingų asmenų tikslas – žinoti, per kiek laiko galima būtų atnaujinti sutrikdytą veiklą ir ko gali tam prireikti, kur gauti būtinų priemonių, kiek tai truktų ir kiek kainuotų.

Dauguma įmonių vadovų neturi supratimo, kokių apsaugos priemonių reikia pakankamam saugumui užtikrinti. Daugelis sutrinka, kai visos saugos bendrovės ima siūlyti savo paslaugas, žadėdamos išspręsti visas problemas. Vieni vadovai pirmenybę teikia apsaugos darbuotojams, kiti

– apsauginės signalizacijos sistemai. Tuo tarpu tinkamą problemos sprendimą galėtų užtikrinti abiejų saugos būdų derinimas su atitinkamomis rašytinėmis procedūromis.

Pateiksime porą vagysčių pavyzdžių.

Lauke išgirdęs triukšmą ir išėjęs pasižiūrėti, kas ten vyksta, 65 metų amžiaus sargas pajuto smūgį į galvą ir krito be sąmonės. Nusikaltėliai, įsiveržę į sandėlį niekieno netrukdomi ir turėdami pakankamai laiko, susirinko visas vertingas prekes.

Panašūs veiksmai buvo suplanuoti ir prieš visuomenėje didžiulį rezonansą sukėlusį bandymą apvogti UAB „Omnitel“ biurą. Vis dėlto nusikaltėliams nepavyko įgyvendinti savo planų – jie apsiriko manydami, kad biurą saugo tik vienas apsaugos darbuotojas.

Kitas atvejis: transporto įmonės vairuotojas, perveždamas vertingą krovinį, sustojo pailsėti nesaugomoje aikštelėje. Čia jis buvo užpultas, o krovinyms pavogtas.

Šie pavyzdžiai skatina daryti išvadą, kad tik nustatytos procedūros ir jų laikymasis gali užtikrinti mūsų saugumą. Daug problemų gali būti išsprendžiama organizacinėmis priemonėmis – jas taikant, galima sumažinti darbuotojų klaidų, vagysčių, sukčiavimų ar piktnaudžiavimo įrenginiais pavojų.

Išskiriama trečia kategorija įmonių ar įstaigų vadovų, kurie saugos problemas laiko neišvengiama blygybe, todėl mano, kad galima joms beveik visiškai neskirti dėmesio bei lėšų ir tikėtis, kad tiesiog nieko blogo neįvyks.

Dar vienas veiksnys, trukdantis pasirinkti tinkamą saugos politiką, yra nuostata, kad svarbu apsaugoti tik nuo nusikaltėlių iš išorės. Tuo tarpu 40 proc. vagysčių padaro savi darbuotojai. Bandoma apsaugoti patalpas nuo kažko, bet nekreipiama dėmesio į tai, kad į jas gali nesankcionuoti įeiti patys darbuotojai ar lankytojai. Deja, būtent tai yra 75–85 proc. išorinių vagysčių priežastys.

Jau prieš kelias dešimtis metų projektuotojai, įmonių savininkai ir vadovai ėmė suvokti, jog, norint sumažinti saugos sistemų įrengimo išlaidas ir padidinti šių priemonių efektyvumą, jas reikia įtraukti į įmonių kūrimo projektus, o ne rūpintis tuo vėliau. Dabar jau įprasta projektuojant pastatus kreiptis į saugos specialistus, kad galutiniai pastato projektai atitiktų objekto saugos reikalavimus.

Informacijos, turto ir darbuotojų apsauga – tai kompleksinės priemonės, taikomos siekiant išvengti galimų pavojų, grėsmių, nepageidaujamų įvykių. Vienas iš būdų sumažinti galimą jų poveikį – draudimo sutartimi perduoti saugos klausimų sprendimą į draudimo kompanijos rankas. ●